

peuterspeelzaal
en kinderopvang
Kool en Bosch

Rijksstraatweg 43
1396 JD Baambrugge

informatieboekje 2021

Inhoud

<i>Inleiding</i>	1
<i>Visie</i>	2
<i>Een veilige en vertrouwde omgeving</i>	5
<i>Het stimuleren van ontwikkelingsgebieden</i>	7
<i>De verstandelijke ontwikkeling</i>	8
<i>Zelfstandigheid en zelfvertrouwen</i>	10
<i>Creativiteit en fantasie</i>	10
<i>Natuur</i>	11
<i>Emotionele ontwikkeling</i>	11
<i>Motorische ontwikkeling</i>	11
<i>Sociale ontwikkeling</i>	12
<i>Normen en waarden</i>	13
<i>Personeel</i>	15
<i>Pedagogische kwaliteit</i>	16
<i>De mentor van uw kind</i>	16
<i>Overdracht naar de basisschool</i>	17
<i>Groepsindeling</i>	17
<i>Voor- en Vroegschoolse Educatie</i>	18
<i>Drie-uursregeling</i>	19
<i>Open deurenbeleid</i>	20
<i>Wennen</i>	20
<i>Dagindeling</i>	21

<i>Activiteiten</i>	22
<i>Thema's en bijzondere dagen</i>	22
<i>Het plakboek</i>	23
<i>Oudergesprekken</i>	23
<i>Een verjaardag bij Kool en Bosch</i>	23
<i>Uitstapjes</i>	24
<i>Eten en drinken</i>	25
<i>Slapen</i>	26
<i>Veilig slapen</i>	26
<i>Zindelijkheid</i>	27
<i>Hygiëne</i>	28
<i>Een ziek kind</i>	29
<i>Veiligheid en gezondheid</i>	31
<i>Milieu</i>	32
<i>Huisregels voor ouders</i>	33
<i>Adresgegevens</i>	34
<i>Oudercommissie</i>	34
<i>Inschrijving voor een plaats bij Kool en Bosch</i>	34
<i>Plaatsing</i>	34
<i>Het kennismakingsgesprek</i>	35
<i>Openingstijden</i>	35
<i>Kosten</i>	36
<i>Wisselen van dagen of een extra dag(deel)</i>	38
<i>Privacy</i>	38
<i>Verzekering</i>	39
<i>Klachten</i>	39

Inleiding

De situatie op een peuterspeelzaal en kinderopvang is anders dan thuis. De groepsruimte is anders dan de eigen huiskamer en een groep leeftijdsgenootjes is niet te vergelijken met een 'normaal' gezin. Deze verschillen hebben voor- en nadelen. Voordeelen van de kinderopvang zijn bijvoorbeeld dat kinderen veel kunnen leren van hun leeftijdsgenootjes en van de professionele groepsleiding, die een heleboel leuke dingen weten te verzinnen om te doen op een dag. Nadelen kunnen zijn dat het kind uit zijn vertrouwde omgeving is, zonder vader of moeder waaraan hij zo gehecht is en minder individuele aandacht krijgt.

Bij Kool en Bosch willen we de nadelige aspecten van kinderopvang minimaliseren, door ervoor te zorgen dat kinderen zich thuis voelen bij ons en door ruimte te houden voor individuele aandacht voor alle kinderen. Daartegenover staat dat we de voordelen van kinderopvang uit willen buiten. Door interacties tussen leidsters en kinderen en tussen kinderen onderling ontwikkelen kinderen zich op alle gebieden. We vinden het dan ook belangrijk dat de leidsters niet alleen verzorgend bezig zijn, maar vooral ook spelen met de kinderen, voorlezen, zingen en kletsen. Om de interactie tussen de kinderen onderling te stimuleren, bieden we activiteiten in kleinere groepjes aan.

We zijn ervan overtuigd dat goede kinderopvang een waardevolle aanvulling kan zijn op de thuissituatie. Kinderen kunnen veel plezier beleven aan de omgang met leeftijdsgenootjes en enorm genieten van bijvoorbeeld creatieve en muzikale activiteiten. De basis voor goede kinderopvang is echter te zorgen dat het kind zich veilig voelt, want van daaruit kan het zich verder ontwikkelen.

Het pedagogisch beleid dat in dit informatieboekje beschreven wordt, geldt voor alledrie de groepen: peuterspeelzaal, dagopvang en buitenschoolse opvang. De invulling voor de verschillende leeftijden lijkt wellicht ver uit elkaar te liggen. Het gaat echter om de basis. De wijze waarop wij een omgeving creëren waarin de kinderen zich veilig voelen en hen de rust en de uitdaging bieden zich in hun eigen tempo te ontwikkelen geldt voor alle kinderen, van 0 tot 12 jaar.

Visie

Binnen Kool en Bosch werken we met een duidelijke visie. Het kind staat hierbinnen centraal. We zijn geïnspireerd door o.a. Maria Montessori, Emmi Pikler en Reggio Emilia.

Emmi Pikler heeft ons geïnspireerd in hoe we omgaan met de kleintjes, de baby's en de dreumesen. "Als een kind liefdevol, in alle rust, met zachte en rustige handen, houding en stem wordt benaderd en onverdeelde aandacht en liefde krijgt, is een kind hierin zo voldaan dat het vervolgens, zonder inbreng van een volwassene, vreugdevol en actief vrij kan spelen." (Uit *Het kind centraal in de kinderopvang, opvoeden vanuit respect en contact*, Manja Haze 2012. Emmi Pikler gaat uit van het kunnen van een kind, het kind ontwikkelt zich motorisch gezien op natuurlijke wijze helemaal zelf. Ook spelen kan een kind zelf, het is aan de volwassene om een uitdagende en veilige omgeving te creëren zodat het kind alle ruimte krijgt zich in eigen tempo zelfstandig te ontwikkelen. Emmi Pikler biedt kinderen voornamelijk materialen van huishoudelijke aard, zoals bakjes, bekertjes en mandjes in verschillende maten, materialen en kleuren. Deze materialen zijn 'open'; er is van alles mee te ontdekken. Wat betreft de grof motorische ontwikkeling is er materiaal waar het kind op en over kan klimmen, zich kan optrekken, langslopen etc.

Bij Kool en Bosch zal van Emmi Pikler gedurende de dag terug te zien zijn dat wij veel waarde hechten aan de liefdevolle, individuele zorg voor het jonge kind, er wordt tijd genomen om bijvoorbeeld tijdens verzorgingsmomenten ruim de tijd te nemen om met het kind in contact te zijn door met het kind te praten en te knuffelen maar ook om het kind al vroeg te stimuleren en te volgen in wat het zelf kan en wil. Tijdens de vrij speelmomenten zullen de kinderen letterlijk en figuurlijk de ruimte hebben om over de grond te rollen, te kruipen, materialen te ontdekken en te oefenen met nieuwe (motorische) uitdagingen.

Reggio Emilia heeft ons geïnspireerd in het volgen van de interesses en initiatieven van het kind. Deze pedagogische benadering gaat uit van de fantasie en creativiteit van het kind. De nadruk ligt op wat kinderen allemaal kunnen in plaats van wat ze (nog) niet kunnen. De kinderen mogen zelf ontdekken en keuzes maken. Door te luisteren en te observeren wordt de leiding geïnspireerd door de kinderen. Het kind heeft immers 100 talen, dat wil zeggen dat ze kunnen communiceren op vele verschillende manieren; door praten, tekenen, muziek maken, dansen, en creatief bezig zijn. Kinderen zijn daarin een ware inspiratiebron!

Bij Kool en Bosch is ruimte voor de creativiteit van de kinderen, wij bieden materialen waarmee veelal vrij gewerkt kan worden. Kleurplaten en voorgeknipte werkjes zul je hier niet veel tegenkomen. Het doel is immers het ontdekken, ervaren, zien, en voelen in plaats van het uiteindelijke resultaat!

Door Maria Montessori hebben wij ons laten inspireren in de omgang met en het aanbieden van materialen voor de peuters. Het basisidee van Maria Montessori is kinderen op hun weg naar volwassenheid te begeleiden in hun proces naar zelfstandigheid. Een sleutelwoord is respect: voor jezelf, de ander, je omgeving, de planten en de dieren.

De leiding is aanwezig als veilige, warme basis en begeleidt het kind op de achtergrond zodat het zelfstandig tot spelen en leren kan komen. De leiding helpt het kind het zelf te doen. Door de kinderen respect te geven en vertrouwen in hun eigen kunnen. De leiding maakt het spelen mogelijk.

Tijdens de eerste levensjaren heeft een kind een enorme actiedrang en energie. Het is vanuit zichzelf gemotiveerd om zich te ontwikkelen en te leren. Dit komt tot uiting in bepaalde periodes van belangstelling voor bepaalde materialen en vaardigheden. Dit verschilt per kind in duur en interesse. In deze 'gevoelige periode' is het kind ontvankelijk om zich bepaalde vaardigheden eigen te maken, het zal het kind dan weinig moeite kosten.

Het kind zal in deze gevoelige periode intensief op een bepaalde vaardigheid of materiaal gericht zijn. Dit kan (in de leeftijd van 0 tot 4 jaar) zijn: de aandacht voor kleine voorwerpen en de fijne motoriek, de wil om alles zelf te doen, de ontvankelijkheid voor waarden en normen of bijvoorbeeld de interesse in huishoudelijke activiteiten. Het is de taak van de leiding/opvoeder om op deze gevoelige perioden in te spelen door het juiste materiaal beschikbaar te stellen in de juiste omgeving.

Maria Montessori heeft vanuit haar visie een groot aantal concrete materialen ontwikkeld voor peuters, kleuters en schoolkinderen. Wij maken bij Kool en Bosch ook gebruik van deze materialen. Enerzijds het klassieke Montessorimateriaal zoals bijvoorbeeld 'De roze toren' (10 massieve roze kubussen van groot naar klein, om te stapelen en te leggen), cilinderblokken (cilinders die variëren van dik naar dun en groot naar klein). Anderzijds materialen 'uit het echte leven'. Zoals bijvoorbeeld houten bakjes met een suikertang om sorteerkwastjes mee te doen, bouten en moeren om in elkaar te draaien, pittenzakjes gevuld met bruine bonen, schenkkannetjes van aardewerk, lepels, zeefjes, knopen, ritsen, etc., etc.

Het materiaal wordt zo gekozen dat het aansluit bij de gevoelige periode van het kind. Er is van elk 'werkje' maar 1 of 2 exemplaren beschikbaar en deze staan per werkje aangeboden in een open kast. Zo leren kinderen te wachten en blijft het materiaal spannend. Ook de ruimte is zo ingericht dat het de kinderen uitnodigt tot zelfstandig en vrij spelen en leren.

Zelfstandigheid is een terugkerend thema in ons werken met jonge kinderen. De leiding is op de achtergrond aanwezig, wat ook betekent dat ze niet direct ingrijpt in situaties. Ze kijkt eerst of het kind het zelf kan oplossen. Dit kan gaan om een conflictje over speelgoed maar ook over het tillen van een zware doos of zelf van je stoel afklimmen. Kinderen zijn, als ze daar de ruimte voor krijgen, erg goed in staat om dingen zelf op te lossen en zullen ervan leren voor een volgende keer. Uiteraard wordt er bij onveilige situaties wel ingegrepen.

Het kind krijgt de ruimte om zelfstandig te spelen, het hoeft daarbij niet bezig gehouden of vermaakt te worden door een volwassene. Bij bijvoorbeeld het verschonen en aan- en uitkleden kan een kind al van kleins af aan actief meedoen door een arm door een shirt te steken, zelf een sok uit te trekken en bijvoorbeeld de armen omhoog steken als je het kind wilt gaan optillen. Bij eten of drinken kan een kleintje ook al veel zelf, zoals zijn fles vasthouden of ondersteunen, zelf eten pakken en in de mond stoppen, eten met een lepel, etc. Door het kind in eigen tempo de ruimte te geven om dingen zelf te doen geef je het kind vertrouwen: "Dit kan jij zelf!"

Ook de grotere kinderen worden gestimuleerd veel zelf te doen: zelf je broek naar beneden bij uitkleden, je kleren in je mandje doen, je jas aan de kapstok, zelf je neus schoonmaken en de tissue weggooien.

De kinderen worden al snel betrokken bij huishoudelijke werkjes; even iets wegbrengen of halen, de tafel afnemen met een doekje, afwassen, sap inschenken, bladeren harken, etc. Belangrijk is ook het zelf opruimen, schoonmaken of opvegen van iets wat je (per ongeluk) hebt laten vallen of omgestoten.

Door kinderen te helpen het zelf te doen geef je kinderen al van kleins af aan het basisvertrouwen in hun eigen kunnen mee. Het kind staat centraal.

Een veilige en vertrouwde omgeving

Eerste voorwaarde voor een goede ontwikkeling van een kind is een veilige en vertrouwde omgeving. Het is dus belangrijk dat een kind zich thuis voelt bij Kool en Bosch en er met plezier naar toe gaat. De inrichting van de ruimte speelt hierbij een rol. Een gezellige inrichting die uitnodigt tot spelen, speelgoed dat met zorg wordt gekozen en neergezet en verschillende speelhoeken, waar kinderen alleen of met elkaar kunnen spelen. De kinderen van de peuterspeelzaal en van de kinderopvang (dagopvang) hebben hun eigen groepsruimte en delen de gang waarin ze elkaar spelend ontmoeten. De kinderen van de buitenschoolse opvang blijven vooral in hun eigen groepsruimte.

Bij Kool en Bosch behoren de kinderen tot een vaste groep met, afhankelijk van het aantal kinderen, 2 of 3 vaste leidsters per dag. De peuterspeelzaalgroep heeft 1 leidster. Zo kunnen de kinderen zich zowel aan hun leidsters als aan hun groepsgenootjes hechten. We vinden het belangrijk dat het team van leidsters stabiel is. Door ook voor onze medewerkers goed te zorgen, houden wij het ziekteverzuim en het verloop in het team laag. De leidsters begeleiden en verzorgen samen de kinderen, houden hun welzijn goed in de gaten en noteren eventuele bijzonderheden op de dag.

Goed contact tussen ouders en groepsleiding is van groot belang. Met de informatie die we van ouders krijgen bij het brengen en halen, proberen we aan te sluiten bij de thuissituatie. Dit begint bij het kennismakingsgesprek, voorafgaand aan de plaatsing bij Kool en Bosch. De ouders krijgen hierdoor een indruk van de dagelijkse gang van zaken bij Kool en Bosch en hebben de gelegenheid hier vragen over te stellen. De groepsleiding wordt geïnformeerd over eet- en slaapgewoontes van het kind en andere belangrijke zaken. Voor ieder kind hebben we een kaart, waarop deze informatie wordt genoteerd. Hierop staat onder andere hoe vaak en hoelang het kind dient te slapen, of ze met een knuffel en/of speen slapen, eventuele allergieën, etc.

Daarna wordt het contact tussen ouders en groepsleiding gevormd door de dagelijkse breng- en haalgesprekjes, waarin over en weer kan worden verteld hoe het thuis of in de groep is gegaan. Belangrijke informatie, bijvoorbeeld met betrekking tot het eet- of slaappatroon van het kind, wordt gewijzigd op de kaart van het kind en/of genoteerd in het overdrachtschrift van de betreffende groep. Voor ouders die wat langer willen spreken met een leidster van hun kind, is er de mogelijkheid een oudergesprek aan te vragen. Dit geldt uiteraard voor ouders van alle groepen, zowel peuterspeelzaal en dagopvang tot 4 jaar als buitenschoolse opvang.

Om de overgang van huis naar Kool en Bosch gemakkelijker te maken, worden de kinderen en hun ouders 's morgens hartelijk ontvangen. Terwijl de ouder wordt gevraagd naar bijzonderheden voor die dag, kan het kind vast gaan spelen. Er is ruimte voor vrij spel en voor een activiteit aan tafel. Veel kinderen vinden het prettig om rustig op gang te komen met een puzzeltje. Ouders die de tijd hebben, krijgen een kop koffie of thee aangeboden en kunnen uit de kast een voorleesboek pakken. Als de ouder aangeeft te willen gaan, neemt een leidster het kind over en neemt het kind, op zijn eigen manier, afscheid van de ouder. De meeste kinderen vinden het leuk om uitgebreid te zwaaien bij het raam, maar dit hoeft niet. Wel vinden we het belangrijk dat er duidelijk afscheid genomen wordt, zodat het kind weet dat de ouder weg is en hem pas 's middags weer komt halen.

Net als in de ochtend worden ouders 's aan het einde van de dag in een prettige, gezellige omgeving ontvangen. Een leidster doet een activiteit met de kinderen en er is een leidster die ouders aanspreekt en vertelt hoe het die dag met het kind is gegaan. Naast praktische informatie over hoeveel het kind heeft geslapen, gegeten en gedronken kan er meestal wel iets leuks worden verteld over wat het kind heeft gedaan, een leuk contact met een ander kind of een grappig voorval.

De kinderen mogen altijd hun vertrouwde knuffel, speen of iets dergelijks van thuis meenemen. Deze worden na het afscheid, als het kind eraan toe is, in het mandje van het kind gelegd om kwijtraken te voorkomen. Alleen bij het slapen of voor de nodige troost, wordt deze knuffel of speen tevoorschijn gehaald.

Voor kinderen die het moeilijk hebben bij het afscheid is uiteraard extra aandacht. De leidster geeft het kind de ruimte om even verdrietig te zijn: "Moeilijk hè, dat mama weggaat, je komt vandaag toch lekker bij Kool en Bosch spelen met alle kindjes. We gaan ..... doen en dat vind jij toch altijd heel leuk?" Na een tijdje wordt geprobeerd de aandacht af te leiden door een boekje voor te gaan lezen of samen een puzzel o.i.d. te maken. Als een kindje het moeilijk blijft vinden en gedurende de dag steeds verdrietig is, vinden we het belangrijk dat dit kind een aantal 'veilige en plezierige' ervaringen opdoet. Dat betekent dat een leidster even de tijd moet nemen om met dit kind en een klein groepje anderen zich even af te sluiten en bijvoorbeeld gaat bouwen met Duplo, of een andere rustige bezigheid gaat doen.

Met name voor kleine kinderen vinden we het heel belangrijk dat ze aangeraakt worden en echt contact maken met hun verzorger. Dit geeft ze een gevoel van geborgenheid, veiligheid en het gevoel er te mogen zijn. Het kind krijgt het vertrouwen om de

wereld meer en meer te gaan ontdekken vanuit een veilige basis. Tevens geeft het troost wanneer het kindje zich niet lekker voelt. Daarom geven we, bijvoorbeeld, de fles bij voorkeur op de arm. Het kindje wordt vastgehouden, er wordt oogcontact gemaakt en zachtjes tegen het kind gepraat. Gedurende de dag, ook als het kind niet zozeer om aandacht vraagt, neemt een leidster een kindje af en toe bij zich, om het even te knuffelen, een praatje te maken of samen te spelen.

Om ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig voelen bij Kool en Bosch, is ook structuur belangrijk. Dit begint bij een duidelijk ritme in de dagindeling. Met een vaste regelmaat in het patroon van eten en drinken, spelen en slapen raken kinderen eerder vertrouwd. Deze overgangsmomenten worden vaak begeleid met een lied, bijvoorbeeld een 'opruimlied', 'goedemorgenlied', 'smakelijk-eten-lied', waardoor deze momenten ook voor de kleinere kinderen duidelijk en voorspelbaar worden.

Bij deze structuur horen ook duidelijke regels. Kinderen moeten weten waar ze aan toe zijn en waar de grenzen zijn waarbinnen ze zich vrij en veilig kunnen voelen. De regels worden spelenderwijs aangeleerd door het samenzijn in de groep. Voorbeelden van deze regels zijn op je stoel blijven zitten tijdens het eten, op je beurt wachten (bijv. met fruit eten) en andere kinderen geen pijn doen.

Het stimuleren van ontwikkelingsgebieden

Elk kind heeft zijn eigen tempo en ontwikkelt zich op het ene gebied sterker dan op het andere. Dit maakt ieder mens verschillend en uniek. Bij Kool en Bosch worden kinderen begeleid, gestimuleerd en gevolgd in hun ontwikkeling. De eerste levensjaren zijn belangrijke jaren voor de ontwikkeling. De snelheid waarmee een kind zich in deze periode de ene na de andere vaardigheid eigen maakt, zie je later niet meer terug. Voor meerdere ontwikkelingsgebieden, zoals de ontwikkeling van taal en van motoriek, geldt dat het kind met name in deze eerste jaren voldoende geprikkeld moet worden. Je kunt zelfs spreken van een kritieke leeftijd waarop kinderen bepaalde vaardigheden aangeleerd moeten hebben, om het later goed te kunnen beheersen. Een kinderfysiotherapeut vertelde ons aan de soepelheid van spelende schoolkinderen te kunnen zien of ze als baby voldoende op hun buik hebben gelegen! We zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid hierin. Door het programma aan activiteiten dat wij aanbieden worden kinderen als vanzelfsprekend gestimuleerd in hun ontwikkeling. Aan sommige zaken dient echter speciale aandacht worden besteed.

De leidsters die bij Kool en Bosch werken zijn allen opgeleid volgens de kwalificatie-eis uit de CAO Kinderopvang en hebben vanuit hun opleiding basiskennis over de ontwikkeling van kinderen. Daarnaast is er in trainingen voor het hele team o.a. aandacht besteed aan het stimuleren van ontwikkelingsgebieden en aan opvallend gedrag van kinderen in de groep. Met deze kennis én hun ervaring in het werken met kinderen, zijn de leidsters goed in staat kinderen op te merken die zich anders gedragen of ontwikkelen dan hun leeftijdsgenootjes. Het welbevinden, gedrag en de ontwikkeling van de kinderen wordt voortdurend geobserveerd door de leidsters. Wanneer hier zaken in opvallen, wordt dit besproken met directe collega's of in het teamoverleg. Mogelijke oorzaken voor het gedrag worden besproken en er wordt een plan van aanpak gemaakt hoe ermee om te gaan. Wanneer er zorgen zijn over kinderen, wordt dit besproken met leidinggevende Anna Kisman. Anna is afgestudeerd in de ontwikkelingspsychologie en heeft daarna vakken gevolgd in de studierichting pedagogiek o.a. op het gebied van opvoedingsondersteuning.

Als wij signaleren dat een kind zich op één of meerdere gebieden minder snel ontwikkelt dan andere kinderen, hoeft dit geen reden te zijn tot ongerustheid. Natuurlijke variatie mag er zijn. In eerste instantie zullen wij proberen het gebied waarop het kind een eventuele achterstand heeft te stimuleren. Motorische vaardigheden bijvoorbeeld en ook de ontwikkeling van zelfstandig gedrag kan vaak enorm verbeteren wanneer er meer tijd en aandacht aan wordt besteed. Alhoewel men geneigd is bij kinderen die niet zo snel zijn op deze gebieden lagere eisen te stellen, kan dit averechts werken. Door een kind de tijd te geven zelf de schoenen uit te doen of op de eigen stoel te klimmen, blijkt vaak dat het al tot veel meer in staat is dan het gewoonlijk laat zien. Wanneer we de indruk hebben dat de ouders een eventuele achterstand van hun kind niet in de gaten hebben, bespreken we dit met de ouders en laten weten op welke wijze wij aandacht eraan besteden.

Wanneer we een ernstigere achterstand in de ontwikkeling signaleren, kaarten we deze zorgen aan bij de ouders. In sommige gevallen kan door vroegtijdige hulp voorkomen worden dat er zich verdere problemen ontwikkelen. We zullen hierbij altijd verwijzen naar de huisarts, het consultatiebureau of een andere instantie, omdat we beseffen dat onze kennis niet toereikend is.

De verstandelijke ontwikkeling

In onze werkwijze nemen we veel mee van Montessori. Deze pedagogische benaderingen biedt mooie handvatten voor het werken met kinderen in de voor-

schoolse periode. Met stimulerende activiteiten, materialen en begeleiding willen we de kinderen een omgeving bieden waarin zij zich spelenderwijs ontwikkelen op de wijze die bij hen past.

Bij baby's begint de verstandelijke ontwikkeling met het vasthouden, proeven, kijken naar en bewegen van voorwerpen. Afhankelijk van waar het kind aan toe is, wordt er door de leidster steeds iets nieuws aangeboden. Ook krijgt het kind tijd en ruimte om zelf op ontdekkingstocht te gaan en zelf uit te vinden waar het plezier in heeft of waar het goed in is.

Een belangrijk onderdeel van de verstandelijke ontwikkeling is taalontwikkeling. De kleinste baby's reageren al op het praten van de leidster door zelf ook geluidjes te maken. Naast het reageren op deze geluidjes wordt de taalontwikkeling ook gestimuleerd door het zingen van liedjes, het lezen van boekjes en het benoemen wat we doen (bijvoorbeeld bij het verschonen). Zo leert het kind z'n eerste woordjes, gaat begrijpen wat anderen zeggen en gaat uiteindelijk zelf praten.

Bij de wat oudere kinderen komen daar de groeps gesprekjes bij. De kring- en tafelmomenten bij Kool en Bosch zijn gezellige rustpunten op de dag. Een moment waarop met de kinderen wordt gepraat over wat ze gedaan hebben in het weekend, over het seizoen, over iets wat de leidster zelf heeft meegemaakt of wat dan ook. Er worden veel liedjes gezongen. Kinderen vinden het heerlijk om te luisteren en mee te zingen met liedjes. Ze zijn herkenbaar, melodieus, vrolijk en ze horen ze herhaaldelijk. Door dezelfde liedjes vaak te herhalen, niet te laag en vooral niet te snel te zingen, krijgen kinderen de gelegenheid ze te leren en voorzichtig mee te zingen. Liedjes met bewegingen zijn vaak favoriet.

De verstandelijke ontwikkeling wordt tevens gestimuleerd door een weldoordacht aanbod aan materialen en activiteiten, waardoor kinderen de gelegenheid krijgen te bouwen en te puzzelen of te luisteren naar een voorleesboek. Ons speelgoed aanbod wordt voortdurend in de gaten gehouden en waar nodig vervangen of aangevuld. Een groot deel van het speelgoed is door de kinderen zelf te pakken, maar niet alles. Het stimuleert vaak meer tot spelen, wanneer bepaalde materialen af en toe te voorschijn worden gehaald.

Wat betreft de kinderen van de buitenschoolse opvang, wordt het aanbod aangepast aan de kinderen die er zijn. Vele activiteiten zijn mogelijk, zoals koekjes bakken, sieraden maken, een bordspel doen, op pad naar speeltuin of voetbalveld. Door de kleine groepsgrootte zijn we hier flexibel in. We zijn ons bewust dat de kinderen na een

schooldag behoefte hebben aan vrije tijd en willen ze een leuke middag bezorgen met de balans tussen rust en uitdaging waar ze op dat moment behoefte aan hebben.

Zelfstandigheid en zelfvertrouwen

Kinderen vinden het leuk om dingen zelf te doen. Iets wat lukt, geeft hun zelfvertrouwen en zorgt ervoor dat ze zelf initiatieven nemen. Ook bij het stimuleren van zelfstandigheid pikken wij veel mee van het gedachtegoed van Maria Montessori, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met het ontwikkelingsstadium van het kind. Door de wijze waarop de ruimte is ingericht en door de meeste materialen voor de kinderen bereikbaar neer te zetten, kunnen wij hen al vroeg leren hetgeen waarmee ze gespeeld hebben weer op te ruimen.

Door duidelijke regels voor de omgang met elkaar, de ruimte en de materialen en door de kinderen de verantwoordelijkheid te geven voor hun eigen gedrag, wordt zelfstandigheid op alle gebieden gestimuleerd. Zindelijke kinderen gaan zoveel mogelijk zelf naar de wc en we leren de peuters zelf hun jas aan te trekken. Ook stimuleren we de kinderen te vragen wat ze willen. Bijvoorbeeld wanneer ze bij de lunch trek hebben in een tweede boterham.

De kinderen van de buitenschoolse opvang zullen ook betrokken worden in de keuze van activiteiten, uitstapjes en thema's. Dit verhoogt hun betrokkenheid en komt het zelfvertrouwen ten goede.

Creativiteit en fantasie

We bieden dagelijks creatieve activiteiten aan, al dan niet aan de hand van het thema van die maand. Voorbeelden van thema's zijn 'kleuren', 'je lichaam', 'je familie' of een van de jaargetijden. Wij vinden het belangrijk de kinderen hierin veel vrijheid te geven. Ieder kind maakt zijn eigen kunstwerk met verf, papier, potloden en plaksel. We proberen bij het bedenken van creatieve activiteiten uit te gaan van wat het kind zelf kan. Uitgangspunt bij het knutselen is dat het kind lekker bezig is, niet hoe het resultaat eruit komt te zien. Het is zeker niet de bedoeling dat het werkje vooral door de leidster gemaakt is!

Ook bij het vrij spelen laten we de kinderen hun creativiteit en fantasie naar hartelust uiten. Van de stoeltjes maken ze een trein, de bank is een boot en in het speelhuis

worden boeven opgesloten. We hebben een uitgebreide collectie verkleedkleding, die bijdraagt aan fantasievol spel.

Natuur

Het landelijk gelegen Kool en Bosch nodigt uit tot verbondenheid met de natuur. Dit komt om te beginnen tot uiting in de inrichting van de buitenspeelruimte. Ook door de wijze waarop we met thema's als de jaargetijden werken, brengen we de kinderen liefde en respect voor de natuur bij. Voor de buitenschoolse opvang kunnen op dit gebied ook diepgaandere thema's behandeld worden over specifieke dier- en plantensoorten, zoals paddenstoelen, bijen, spinnen, etc.

Emotionele ontwikkeling

We vinden het belangrijk de kinderen de gelegenheid te geven gevoelens als boosheid, blijdschap, angst en verdriet te uiten. De leidster zorgt dat zij er is voor het kind, dat er ruimte en ook tijd is te luisteren naar deze emoties. Het kind moet zichzelf kunnen zijn, maar we leren het kind wat wel en niet kan ("je mag boos zijn, maar je mag niet slaan"). Het is belangrijk dat de leidster luistert, begrip toont, maar ook duidelijke grenzen biedt in de groep. Zonder het verdriet te ontkennen, is het soms ook nodig het kind af te leiden om het over zijn verdriet heen te helpen.

Conflicten tussen kinderen onderling kunnen, mits goed begeleid, bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Door een kind uit te leggen waarom een ander boos of verdrietig is, krijgt het de beschikking over de woorden waarmee emoties uitgedrukt worden.

Motorische ontwikkeling

Bij Kool en Bosch proberen we de motorische ontwikkeling zoveel mogelijk te stimuleren. Om de grove motoriek te oefenen wordt veel buiten gespeeld (als het droog weer is en niet te koud in ieder geval 1 keer per dag), maar ook binnen worden kring-spelletjes gedaan, gedanst en 'gegymd'. Zowel binnen als buiten is voldoende spelmaterial aanwezig waarmee de lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt gestimuleerd, zoals fietsen, ballen, een zandbak, etc. Door als leidster actief mee te doen in het spel, krijgen ook de wat minder beweeglijke kinderen zin om mee te doen.

De fijne motoriek wordt bij allerlei activiteiten geoefend, zoals tekenen, knutselen, puzzelen, spelen met constructiemateriaal en vormenstoofjes, maar ook zelf eten en drinken. Om ook de mondmotoriek te prikkelen, voorwaarde voor een goede spraakontwikkeling, krijgen baby's steeds grotere stukjes eten te verwerken en worden ze gestimuleerd de fles tijdig voor een beker te verwisselen.

Baby's worden uitgedaagd op hun buik te spelen of anders zoveel mogelijk plat op hun rug. Voor deze kleintjes is eveneens voldoende spel materiaal aanwezig dat uitnodigt tot klimmen, zich optrekken, omrollen, etc. Ook hierin kan de leidster een belangrijke rol spelen. Bij een baby kan een speeltje zo neergelegd worden, dat het kind zich moet omdraaien of moet kruipen om het te pakken. Het gebruik van wipstoeltjes wordt zoveel mogelijk beperkt.

Met de kinderen van de buitenschoolse opvang zullen we, afhankelijk van het weer en de samenstelling van de groep, af en toe uitwijken naar een speeltuin of voetbalveld. En ook de timmerkist die tevoorschijn gehaald wordt draagt bij aan hun motorische ontwikkeling.

Sociale ontwikkeling

Aan de sociale competentie van de kinderen wordt aandacht besteed door groepsactiviteiten af te wisselen met momenten van vrij spel. Jonge baby's krijgen voornamelijk individuele aandacht van hun leidsters, maar tegen het eerste levensjaar wordt ook voor hun de groep steeds belangrijker.

Groepsactiviteiten zijn leerzaam voor de kinderen en dragen bij aan het gevoel 'erbij te horen'. Wanneer 's morgens alle kinderen binnen zijn, wordt het 'opruimlied' gezongen, waarna de kinderen en leidsters samen de ruimte weer netjes aan kant te maken. Daarna beginnen we aan tafel met het 'goedemorgenlied', waarbij alle kinderen om de beurt een goedemorgen toegezongen wordt. Het fruit gaat op een bordje rond. Kinderen leren zo op hun beurt te wachten en ook om het bordje weer aan een ander door te geven. Aan tafel wordt naar elkaar geluisterd en met elkaar liedjes gezongen.

Niet alleen bij activiteiten met de hele groep, maar juist ook bij vrij spel, waarbij in kleinere groepjes wordt gespeeld, leren kinderen speelgoed te delen en conflicten op te lossen. Als kinderen samen spelen krijgen ze soms ruzie. Kinderen kunnen zich nog moeilijk in een ander verplaatsen en zijn vooral bezig met wat ze zelf kunnen en willen. Ze moeten nog leren hoe je je daarin tot een ander verhoudt. Alle conflicten zijn voor kinderen leermomenten, ze tasten af hoever ze kunnen gaan. De leidsters

'begeleiden' de kinderen tijdens deze 'zoektocht'. De leidster leert aan de hand van deze conflicten wat wel en niet kan. Ze laat vooral zien hoe het *wel* moet. "Je mag dat pannetje niet afpakken van dat kindje, je kunt er beter samen mee spelen. Kijk, loop maar mee, dat kindje wil misschien wel een pannenkoek voor jou bakken" Je laat het kind zien dat het leuker is om samen te spelen, je maakt het spel aantrekkelijk. Alleen "nee dat mag niet" is voor het kind niet genoeg, het moet leren hoe het *wel* moet. We proberen vooral positief gedrag te belonen in plaats van 'stout' gedrag te bestraffen, ons vooral te richten op wat het kind *wel* goed doet.

Normen en waarden

Kinderen die onze peuterspeelzaal of kinderopvang bezoeken, brengen een aanzienlijk deel van hun eerste levensjaren bij Kool en Bosch door. We zijn ons ervan bewust dat het onze taak is de kinderen bepaalde normen en waarden bij te brengen.

Bij Kool en Bosch dragen we geen geloofsovertuiging uit, maar we besteden wel aandacht aan feesten als Pasen, Sinterklaas en Kerstmis. Deze feesten maken onderdeel uit van de cultuur waarin de kinderen die bij ons komen opgroeien.

Onder normen en waarden vallen ook regels en omgangsvormen, die variëren van regeltjes als op je beurt wachten bij het fruit eten en niet praten met een volle mond tot het respectvol behandelen van leidsters en andere kinderen en van andermans spullen. De leidster geeft hierin uiteraard het goede voorbeeld. Wij beseffen dat een kind van 1 jaar in een ander stadium van morele ontwikkeling is dan een kind van 3. Aan een jonger kind worden dan ook andere eisen gesteld dan aan een ouder kind.

Uiteraard gelden bij Kool en Bosch niet altijd dezelfde regels als thuis. Dat hoeft geen problemen op te leveren. Integendeel. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zien dat er verschillen zijn en hiermee leren omgaan. Dit kan een aanvulling zijn op de thuissituatie en zelfs een verrijking.

Overigens is het aanleren van regels aan de kinderen niet alleen bedoeld om de kinderen op te voeden, maar ook om ze juist vrijheid te geven binnen de geldende regels. Zo wordt de kinderen, vanaf 2 jaar, geleerd hun werkje weer op te ruimen en kan daardoor meer materiaal op kindhoogte neergezet worden.

Wanneer een kind 'stout' gedrag vertoont, wordt het hier in eerste instantie op aangesproken. We proberen het kind uit te laten leggen wat er gebeurde, waarna wordt uitgelegd wat er aan dat gedrag niet getolereerd wordt en waarom niet ("Als jij Klaasje slaat dan doe je hem pijn en daar wordt Klaasje heel verdrietig van.")

Afgezien van streng toespreken worden kinderen niet snel gestraft bij Kool en Bosch. Bij kinderen tot 4 jaar is de opzet van het gedrag nog betrekkelijk en bovendien heeft straf vaak niet meer het beoogde effect als het te vaak wordt toegepast. Ook voor de oudere kinderen van de buitenschoolse opvang zal straf zoveel mogelijk worden vermeden. Liever belonen we een kind door het te prijzen als het iets goed doet en proberen we negatief gedrag, waar mogelijk, te negeren.

Als een jong kind (tot 4 jaar) gedrag vertoont dat echt niet door de beugel kan (*herhaaldelijk* kinderen pijn doen, speelgoed afpakken of bijv. bijten), en aangenomen wordt dat het kind beseft wat er gebeurt, wordt het kind binnen de groepsruimte even apart gezet. Hiermee wordt het kind uit de spel-/conflictsituatie gehaald en voelt het lijfelijk dat het niet meer mee mag doen als het dit soort gedrag vertoont. Hieraan zijn meestal al meerdere waarschuwingen vooraf gegaan. Na korte tijd wordt het kind weer erbij gehaald. Het is belangrijk om nog even met het kind te 'praten' over het gebeurde, het kind aan te sporen om te laten zien dat hij het ook anders kan doen. Daarna is het klaar, er is niemand meer boos en het kind kan laten zien dat het ook lief kan spelen.

Met kinderen van de buitenschoolse opvang zal 'ongeoorloofd gedrag' besproken worden. Hierbij gaat het erom dat het kind leert in te zien wat er verkeerd was aan het gedrag en hoe het kind beter had kunnen handelen in de betreffende situatie.

WERKPLAN

Personeel

Bij de peuterspeelzaal is 1 leidster aanwezig. De dagopvanggroep ('s middags combinatiegroep) wordt geleid door 2 of 3 leidsters, afhankelijk van het aantal kinderen. Hierbij wordt de wettelijk bepaalde beroepskracht-kindratio gevolgd. Voor de buitenschoolse opvang is 1 leidster aanwezig. Onze groepsleidsters hebben een diploma conform de CAO Kinderopvang of zijn hiervoor in opleiding. Daarnaast zorgen we voor voortdurende nascholing van ons personeel.

De leidsters werken zoveel mogelijk op vaste dagen, omdat kinderen ook op vaste dagen komen. Op die manier is het voor de kinderen mogelijk een band op te bouwen met hun leidsters. In een periode waarin veel invallers nodig zijn, bijvoorbeeld bij vakantie, ziekte of ander verlof, kan het zijn dat leidsters op andere dagen worden ingeroosterd. Er zal dan in de eerste plaats voor worden gezorgd dat iedere dag een ervaren, bekende leidster aanwezig is.

Kool en Bosch is een erkend leerbedrijf, waar ook plaats is voor een beperkt aantal stagiairs en beroepskrachten in opleiding. De taken die zij uitvoeren zijn afhankelijk van hoe ver zij gevorderd zijn in hun opleiding en van hun verworven vaardigheden in het vak van de kinderopvang. Zij voeren begeleidende en verzorgende activiteiten uit met de kinderen, zowel individueel als in groepsverband. In eerste instantie is dit onder toezicht van een gediplomeerd medewerker, later ook zelfstandig. Stagiairs en beroepskrachten in opleiding worden begeleid door een praktijkbegeleider, die zij bij aanvang van de stage of het dienstverband toegewezen krijgen. De praktijkbegeleider is een ervaren medewerker met minimaal hetzelfde opleidingsniveau als waarvoor wordt opgeleid, met aanvullende scholing voor het begeleiden van stagiairs.

Beroepskrachten in opleiding (BBL) kunnen in de loop van hun opleiding steeds meer worden ingezet als pedagogisch medewerker. Hierbij wordt de CAO Kinderopvang gevolgd. Ook een stagiair (BOL) kan in bepaalde omstandigheden, zoals ziekte van een gediplomeerd medewerker of vakantie van de stagiair, worden ingezet. Voorwaarde is dat op ieder moment van de dag ten hoogste een derde van het totaal aantal ingezette medewerkers bestaat uit stagiairs en/of beroepskrachten in opleiding.

Corina Giesbers is peuterspeelzaal- en BSO-leidster op maandag, dinsdag en donderdag. Tevens coördineert zij de teamvergaderingen en bewaakt op die wijze het 'pedagogisch klimaat' bij Kool en Bosch, zodat iedereen op redelijk dezelfde wijze omgaat met regels en gedrag.

Pedagogische kwaliteit

De pedagogische kwaliteit bij Kool en Bosch wordt bepaald door onze medewerkers. Zij worden hierin ondersteund door de pedagogisch beleidsmedewerker (Anna Kisman) en de pedagogisch coach (Yvonne van Rijswijk). Met ingang van 2019 geldt een wettelijk aantal uur voor deze functies binnen een kinderopvangorganisatie.

Het verplichte aantal uren dat de pedagogisch beleidsmedewerker wordt ingezet is minimaal 50 uur per locatie/LRK-nummer per jaar. De Walvis heeft 5 LRK-nummers: de Walvis, de Kleine Walvis, BSO de Kleine Walvis, Kool en Bosch en BSO Kool en Bosch. Taken die worden uitgevoerd door de pedagogisch beleidsmedewerker zijn o.a. het pedagogisch beleidsplan opstellen, evalueren en actueel houden, het volgen van de wet- en regelgeving op dit terrein, het bespreken van het pedagogisch beleid met de oudercommissies en individuele ouders en het organiseren van bijscholing voor de pedagogisch medewerkers. Het minimum van 250 uur per jaar wordt hier ruimschoots aan besteed.

Voor de pedagogisch coach geldt een minimale inzet van 10 uur coaching per fte per jaar. Dit komt neer op minimaal 42 uur per jaar coaching voor alle medewerkers van Kool en Bosch (4,2 fte). De verschillende vormen waarin de medewerkers gecoacht worden zijn o.a. coaching tijdens het werken op de groep, individuele coaching-gesprekken, video-interactiebegeleiding en coaching van het hele team tijdens teamoverleg en workshops. Het minimaal verplicht aantal uur wordt besteed aan coaching, maar niet iedere medewerker ontvangt evenveel coaching. Hierbij wordt rekening gehouden met de vakvolwassenheid van de medewerkers en de complexiteit van de groep. Bij de verdeling van de coachingsuren wordt er wel voor gezorgd dat iedere medewerker een vorm van coaching ontvangt.

Er is nauw contact tussen de pedagogisch beleidsmedewerker en de pedagogisch coach. Het organiseren van scholing voor medewerkers, de aanpak van zorgkinderen en het omgaan met klachten van ouders zijn voorbeelden van punten waarop wordt samengewerkt.

De mentor van uw kind

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is een van de groepsleidsters van uw kind. Wanneer een kind geplaatst wordt bij Kool en Bosch of overgaat naar een volgende groep, worden de ouders schriftelijk op de hoogte gebracht van wie de mentor is van hun kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de

ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. In de buitenschoolse opvang is de mentor ook het aanspreekpunt voor het kind.

De kinderen worden tot 4 jaar gevolgd in hun ontwikkeling, waarbij gebruik gemaakt wordt van het volgsysteem 'Doen, Praten, Bewegen en Rekenen'. De mentor bespreekt met de ouders de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Dit kan tijdens het brengen of halen of –indien gewenst- in een uitgebreider gesprek waarvoor een afspraak ingepland wordt. Naast deze contactmogelijkheden staan directie en groepsleiding te allen tijde open voor vragen, opmerkingen en suggesties.

Overdracht naar de basisschool

Om de continue zorg voor de kinderen te waarborgen, worden er gegevens overgedragen naar de basisscholen. Deze overdracht geschiedt uitsluitend met toestemming van de ouders. Wanneer uw kind 3 jaar en 11 maanden is, wordt een overdrachtformulier ingevuld. De ouders worden vervolgens in de gelegenheid gesteld om het overdrachtformulier te lezen, waarna het -met toestemming van de ouders- naar de basisschool van uw kind gestuurd wordt. Bij de overgang naar de buitenschoolse opvang wordt ook aan de buitenschoolse opvang kennis over de ontwikkeling van het kind overgedragen, waarvoor eveneens toestemming van de ouders wordt gevraagd.

Groepsindeling

Bij Kool en Bosch hebben we 3 groepen. Onder de kinderdagopvang (LRK-nummer 189557096) vallen 2 groepen. De eerste is een groep die we de peuterspeelzaal noemen, voor maximaal 8 kinderen van 2 tot 4 jaar. De tweede is een combinatiegroep voor maximaal 13 kinderen in de leeftijd van 0 tot 7 jaar. In deze groep worden 's morgens kinderen van 0 tot 4 jaar opgevangen en in de middag komen daar -op sommige dagen- een paar kinderen bij in de leeftijd van 4 tot 7 jaar. Omdat hier een dagopvanggroep wordt gecombineerd met kinderen van de buitenschoolse opvang, wordt dit een combinatiegroep genoemd. Naast deze 2 groepen hebben we nog een aparte groep voor buitenschoolse opvang (LRK-nummer 199157017) voor 11 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar. Gelijktijdig zijn er in het hele pand maximaal 24 kinderen tegelijk aanwezig.

De groepsruimte van de buitenschoolse opvang wordt 's morgens tot 12.00 uur gebruikt voor de peuterspeelzaal. De combinatiegroep heeft 2 groepsruimten. Het ene vertrek is meer ingericht voor vrij spel en het andere voor tafelmomenten (fruit, lunch, thee) en creatieve activiteiten. De speelgang, die over de hele breedte van het pand

loopt, is een gedeelde ruimte. Van deze speelgang van 20 m² behoort 5,5 m² bij de combinatiegroep en de resterende 14,5 m² is 's morgens beschikbaar voor de peuterspeelzaalgroep en in de middag voor de buitenschoolse opvang.

Dagdelen waarop er in de combinatiegroep kinderen vanaf 4 jaar komen spelen, zijn wanneer er bij de buitenschoolse opvanggroep meer dan 11 kinderen aanwezig zijn, of juist op dagen dat er van beide leeftijdsgroepen maar weinig kinderen aanwezig zijn. Ook kinderen van boven de 4 jaar vinden het nog erg leuk om 'beneden' te mogen spelen. Vaak spelen ze in de keuken met Lego of komen ze aan tafel puzzelen, kleuren, knippen, kleien, etc. We organiseren zo nu en dan een kookactiviteit in de keuken, zoals appelflappen bakken met zelf geraapte appels of soep maken van courgette uit eigen tuin.

Aan de buitenschoolse opvangkinderen in de combinatiegroep kunnen activiteiten worden aangeboden gericht op hun basisschoolleeftijd. Deze grotere kinderen vinden het vaak echter ook juist leuk om samen met de kinderen jonger dan 4 jaar in de speelkamer te spelen, in de poppenhoek of met de auto's. Er wordt dan wel goed op gelet dat de kinderen jonger dan 1,5 jaar niet onder de voet gelopen worden door de groten. Er is een grondbox aanwezig voor de allerkleinsten. Wanneer er kruipende kinderen in de speelkamer spelen, kan het zijn dat dit vertrek door middel van het hekje wordt afgesloten voor de grote kinderen. Dit hangt af van de samenstelling van de groep en wordt per keer bekeken.

Voorschoolse Educatie

Er wordt gewerkt met het educatieprogramma 'Uk & Puk'. We betrekken hierbij alle kinderen vanaf ongeveer 2 jaar en ook de jongere kinderen krijgen spelenderwijs de thema's aangeboden door middel van de aangeboden materialen en kleine activiteiten. Binnen 'Uk & Puk' wordt gewerkt met wisselende thema's. Dit zijn thema's die alle kinderen aanspreken zoals 'reuzen en kabouters', 'wat heb je aan?' of 'dit ben ik'. Er zijn 11 verschillende thema's waar steeds ongeveer 6 weken aan gewerkt wordt.

Binnen de thema's gaan we met activiteiten aan de slag. Dit kunnen activiteiten zijn in de kring, met een klein groepje of voorlezen. Bij deze activiteiten komen alle ontwikkelingsgebieden aan bod: sociaal-emotioneel, spraak en taal, motorisch-zintuigelijk en ook rekenprikkel. De doelen per ontwikkelingsgebied staan per thema omschreven zodat we hier bewust aandacht aan kunnen besteden. Enerzijds creëren we kansen door gericht aan te bieden op vaste momenten. daarnaast grijpen we kansen. Dit

gebeurt tijdens verzorgingsmomenten, aan tafel, tijdens het vrij spelen of bijv. bij aan- en uitkleden. We besteden dan extra aandacht aan dingen uit het thema. We praten bijvoorbeeld over grote en kleine jassen of schoenen, wat de kinderen aan hebben, wat het weer is, etc.

De ruimtes worden uitdagend ingericht, passend bij het thema. Een poppenhoek met doktersspullen en een bed bij het thema 'hatsjoe' of allerlei verkleedkleden en accessoires bij het thema 'wat heb je aan?'. Ook de overige materialen zijn passend bij het thema; puzzels over kabouters, boekjes over de regen en paraplu's om mee te spelen.

In de gang wordt het lopende thema aangekondigd aan de ouders en is zichtbaar waar extra aandacht aan besteed wordt. In de groepsruimtes zijn belangrijke woorden te zien die in de activiteiten van die week aan bod komen. Wanneer de kinderen door hun ouders worden opgehaald, wordt overgedragen wat er die dag aan het thema gedaan is.

Ouders van peuterspeelzaalkinderen ontvangen bij de intake uitgebreide informatie over onze voorschoolse educatie.

Drie-uursregeling

Voor de kinderopvang gelden regels voor het aantal kinderen per pedagogisch medewerker, de beroepskracht-kindratio. Gedurende maximaal drie uur per dag mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio, op voorwaarde dat minimaal de helft van het vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. In onderstaand overzicht wordt aangegeven op welke tijden mogelijk wel en op welke tijden in ieder geval niet wordt afgeweken van de beroepskracht-kind ratio.

Mogelijk wordt afgeweken op:

- maandag, dinsdag en donderdag 8.15-9.00, 14.00-15.30 en 17.00-17.45
- woensdag 8.45-9.00, 14.00-16.15 en 17.00-17.30
- vrijdag 8.30-9.00, 11.45-12.15, 14.00-15.00 en 16.30-17.30

In ieder geval niet wordt afgeweken op:

- maandag, dinsdag en donderdag 7.30-8.15, 9.00-14.00, 15.30-17.00 en 17.45-18.30
- woensdag 7.45-8.45, 9.00-14.00, 16.15-17.00 en 17.30-18.30
- vrijdag 7.30-8.30, 9.00-11.45, 12.15-14.00, 15.00-16.30 en 17.30-18.30

Open deurenbeleid

Door de kleinschaligheid bij Kool en Bosch is het contact tussen de kinderen van de verschillende groepen en leeftijden heel natuurlijk en zijn de kinderen niet alleen vertrouwd met hun eigen leidsters, maar ook met die van de andere groepen.

Tussen de dagopvanggroep ('s middags combinatiegroep) en de peuterspeelzaalgroep is veel contact. Zij delen de gang als speelruimte. Dagopvangkinderen vanaf 2 jaar kunnen meedoen met activiteiten bij de peuterspeelzaal. Ook mogen kinderen van de peuterspeelzaal in de ruimte van de dagopvang komen spelen. Hierbij wordt rekening gehouden met de maximale groepsgrootte en de beroepskracht-kind-ratio.

In de middag en in de schoolvakanties wordt de peuterspeelzaalgroep gebruikt door de buitenschoolse opvang. De gang is een gezamenlijke ruimte, waar met auto's gereden wordt of op een kleedje met Duplo wordt gebouwd. Ook de buitenspeelruimte wordt gedeeld door de verschillende groepen.

Het contact tussen de kinderen van de verschillende leeftijden wordt door de meeste kinderen zeer gewaardeerd. Broertjes en zusjes zoeken elkaar graag even op en ook de kinderen die overdag al naar school gaan, waar ze bij de kleintjes horen, vinden het vaak leuk om bij Kool en Bosch te kunnen spelen met hun vriendjes die nog geen 4 jaar zijn. In onze kleinschalige en verticale opzet kunnen we continuïteit bieden in een vertrouwde omgeving aan kinderen die de overstap maken van kinderdagopvang naar basisschool en buitenschoolse opvang.

Voor kinderen die geplaatst zijn bij de buitenschoolse opvang, die ook gebruik maken van de combinatiegroep met kinderopvang (0 tot 4 jaar) dient door de ouders een toestemmingsformulier voor opvang in beide groepen te worden ingevuld.

Wennen

De eerste keer naar een (ander) kinderdagverblijf is een grote verandering in het leven van een kind. Het is voor ieder kind wel even wennen aan alles wat hierbij komt kijken, zoals de groepsruimte, de leidsters, de andere kinderen, de dagindeling, etc. Het wennen begint in de week voorafgaand aan de ingangsdatum van de plaatsingsovereenkomst en wordt in de regel als volgt opgebouwd:

De eerste keer wordt het kind om 10.30 gebracht, de ouder blijft er een kwartier bij en haalt het kind om 11.30 weer op. De tweede keer wordt het kind tussen 9.00 en 9.30

gebracht en om 11.30 weer gehaald. De derde keer wordt het kind tussen 8.00 en 9.30 gebracht en om 13.00 weer opgehaald en de vierde keer blijft het kind tot 15.00. Daarna kan het kind in principe hele dagen komen. Sommige kinderen hebben meer moeite met wennen dan andere kinderen. In overleg met de leidsters kan de wennperiode dan wat langer worden voortgezet.

Bovenstaand wenschema geldt niet voor de peuterspeelzaalkinderen, vanwege de korte duur van een peuterspeelzaalochtend en de leeftijd van deze kinderen. Wanneer een kind voor het eerst op de peuterspeelzaal komt, blijft de ouder er tot 9.30 bij en haalt het kind vervolgens om de normale eindtijd weer op.

Kinderen van de buitenschoolse opvang komen, afhankelijk van de leeftijd van het kind, 1 of 2 keer een uur bij Kool en Bosch voordat ze voor het eerst uit school worden gehaald door een van onze leidsters.

Tijdens de eerste weken besteden de leidsters extra aandacht aan het kind. Wanneer een kind voor het eerst komt slapen, gaan we eerder op de dag vast even met hem naar de slaapkamer om te laten zien waar het is. Met regels als aan tafel blijven zitten, meedoen met het dagprogramma, etc. wordt soepel omgegaan. Als het kind zich thuis voelt bij Kool en Bosch, zal het vanzelf hieraan mee gaan doen.

Dagindeling

Alhoewel geen 2 dagen bij Kool en Bosch hetzelfde verlopen, zijn er duidelijk herkenbare punten op de dag. Een vaste dagindeling biedt kinderen houvast. Terugkerende vaste momenten dragen bij aan een veilig en vertrouwd gevoel.

Bij de peuterspeelzaal komen de kinderen binnen tussen 8.30 en 8.45. Tot 10.00 is er tijd voor vrij spel en activiteiten in kleine groepjes. Rond 10.00 is het tijd voor fruit, limonade en een kringactiviteit. Als het weer het toelaat, gaan we na de kring buitenspelen.

Bij de dagopvang komen de kinderen binnen tussen 8.00 en 9.30. Rond 9.30 gaan we aan tafel fruit eten, limonade drinken en liedjes zingen. Voorafgaand aan de tafelmomenten zingen de leidsters met de kinderen het 'opruimlied' en wordt er samen opgeruimd. Rond 11.45 gaan we aan tafel voor boterhammen en een beker melk. Rond 12.45 gaan de kinderen naar bed. Kinderen die een halve dag komen, kunnen tussen 12.45 en 13.15 worden gehaald of gebracht. Rond 15.30 gaan we thee drinken met een cracker of een koekje erbij. Tussen 16.30 en 18.00 worden de kinderen opgehaald. Dit

schema geldt overigens niet voor de meeste baby's, van wie het dagritme uiteraard verschilt per kind.

De kinderen van de buitenschoolse opvang worden met de auto uit school gehaald. Met grotere kinderen kan bij mooi weer vanaf de Ichtusschool gelopen worden. Hoe de middag verder wordt ingedeeld is afhankelijk van de lengte van de middag en van de leeftijd van de aanwezige kinderen. Op een lange middag, woensdag en eventueel ook vrijdag, zal om te beginnen een boterham gegeten worden. Ook op een korte middag wordt na aankomst bij Kool en Bosch eerst wat te eten en te drinken aangeboden. Hoe de middag verder verloopt is afhankelijk van de behoeften van de aanwezige kinderen. De een heeft rust nodig na een dag op school en de ander juist activiteit.

Activiteiten

Tussen het dagprogramma door vinden diverse activiteiten plaats, waarbij wordt gezorgd voor een evenwicht tussen o.a. creatieve activiteiten, binnen en buiten vrij spelen, voorlezen, dansen, zingen en rustig spelen (zelf lezen, puzzelen, etc.). Er wordt gewerkt met thema's, bijvoorbeeld 'kleuren', 'herfst' of 'de boerderij', aan de hand waarvan een periode achtereen wordt gezongen, gelezen en geknutseld. Kinderen die niet mee willen doen aan een activiteit, worden hier nooit toe verplicht, maar indien mogelijk, wel toe verleid.

Thema's en bijzondere dagen

Bij Kool en Bosch werken we met thema's. Vaak zijn dit thema's die gaan over de jaargetijden of feestdagen maar er zijn ook andere, wisselende thema's. Deze thema's kunnen ontstaan vanuit een wisselwerking tussen de kinderen en de leidsters. Wanneer een kind een onderwerp aandraagt, verzinnen de leidsters activiteiten rondom het thema. Het is onze ervaring dat het voor kinderen erg leuk en leerzaam is om dieper op een bepaald onderwerp in te gaan. Ook de herhalende factor (elke dag liedjes, verhalen en gesprekken over hetzelfde thema) spreekt erg aan. Maar ook voor leidsters kan het prettig zijn om een leidraad te hebben aan de hand waarvan je spelletjes, knutselwerkjes en dergelijke kan doen.

Het is de bedoeling dat het thema gaat leven bij de kinderen. Dit gebeurt doordat erover gepraat wordt aan tafel en in de groep, doordat er liedjes over het thema gezongen worden en spelletjes worden gedaan. Er worden boekjes voorgelezen die te maken hebben met het thema en natuurlijk worden thema-knutsels gemaakt.

De groepen worden voor elk thema aangekleed. Met kerst staat er natuurlijk een kerstboom en veel lampjes, als het herfst is hangen er misschien gekleurde bladeren-slingers en zelfgeschilderde bomen. We proberen bij het bedenken van creatieve activiteiten uit te gaan van wat het kind zelf kan. Het is niet de bedoeling dat het werkje vooral door de leidster gemaakt is!

Voor elk thema staat er in de groepen een 'themamand'. In deze mand zitten attributen die gaan over het thema. Er zitten boekjes in over het onderwerp en knutseltips. Tijdens de tafelmomenten wordt er met de kinderen gekeken wat er in de mand zit om zo een gesprek over het thema te krijgen. Ook zitten er uitgeschreven liedjes over het thema in de mand om met de kinderen te zingen.

Bij Kool en Bosch vieren we in ieder geval Pasen, Sinterklaas en Kerstmis, maar als het zo uitkomt wordt er ook aan andere feesten aandacht besteed, bijvoorbeeld door een kroon voor Koningsdag te maken of een lampion voor Sint Maarten.

Het plakboek

De kinderen van de kinderopvang hebben een eigen plakboek bij Kool en Bosch. In dit boek gaan werkjes die het kind gemaakt heeft, leuke anekdotes en foto's. Daarnaast schrijven we over ieder kind jaarlijks een verslag, dat ook ingeplakt wordt. Het plakboek geeft een beeld van de Kool en Boschtijd van uw kind en wordt zo een uniek document voor later.

Oudergesprekken

Naar aanleiding van het verslag dat door een van de leidsters over het kind geschreven is, kan een afspraak worden gemaakt voor een oudergesprek. Naast dit meer uitgebreide gesprek, staan directie en groepsleiding natuurlijk ook in het dagelijkse contact bij halen en brengen van het kind open voor vragen, opmerkingen en suggesties. Bovendien kan altijd tussentijds een gesprek worden aangevraagd.

Een verjaardag bij Kool en Bosch

Verjaardagen worden bij Kool en Bosch gevierd met een feestmuts, slingers en ballonnen, zingen en kaarsjes uitblazen, een cadeautje van de leidsters en natuurlijk mag het kind een traktatie uitdelen. Van tevoren wordt met de ouders een geschikte dag afgesproken waarop de verjaardag wordt gevierd. De leidster schrijft dit in de agenda, zodat we de dag ervoor de slingers zullen ophangen.

De ouders wordt dringend verzocht hun kind geen snoep te laten uitdelen, maar te kiezen voor een minder ongezond alternatief zoals bijvoorbeeld rozijntjes, een mandarijntje, een koekje, popcorn, een klein speelgoedje, etc. We hebben hiervoor een lijst met voorbeelden. Wanneer toch snoep wordt meegenomen als traktatie, mag het helaas niet uitgedeeld worden.

De verjaardag wordt bij de dagopvang in de regel om 9.30 gevierd, bij de peuterspeelzaal rond 10.30. De jarige krijgt een cadeautje, blaast kaarsjes uit op een speelgoedtaart en trakteert. Soms blijft een van de ouders hierbij.

Uitstapjes

Een aantal keren per jaar maken we een uitstapje met de kinderen vanaf 2 jaar, bijvoorbeeld kinderboerderij Elsenhove in Amstelveen, of Artis in Amsterdam. We gaan dan 2 of 3 keer, zodat alle kinderen in ieder geval 1 keer mee kunnen. Met behulp van ouders en extra inzet van leidsters, zorgen we voor voldoende begeleiding. Overigens is het voor ons geen enkel probleem een kind, waarvan de ouders liever niet hebben dat het meegaat, die dag bij Kool en Bosch op te vangen.

Voor kleinere uitstapjes, bijvoorbeeld een eindje wandelen met de bolderkar, hanteren we verschillende regels per leeftijdsgroep. Bij het kennismakingsgesprek geven de ouders, door middel van het invullen van een formulier, toestemming hiervoor.

Kinderen van 0 tot 4 jaar: Wanneer we met de bolderkar wandelen gaan er minimaal 2 leidsters mee, met maximaal 12 kinderen. We gaan even langs de dieren, de eendjes brood geven of lopen een stukje naar het dorp. Minimaal 1 van de leidsters die mee is, beschikt over een EHBO-diploma. De kinderen gaan bij deze wandelingen de bolderkar niet uit.

Kinderen van 2 tot 4 jaar: Met kinderen vanaf 2 jaar gaan we af en toe naar een afgeschermd speeltuin in de buurt, waar de kinderen wel uit de bolderkar mogen als er minimaal 1 leidster op 4 kinderen mee is. Ook hier zullen er altijd minimaal 2 leidsters mee gaan, waarvan 1 met EHBO-diploma.

Incidenteel zullen we met kinderen vanaf 2 jaar een uitstapje maken naar een bos, kinderboerderij of dierentuin. Hierbij gaan we uit van 1 begeleider per 3 kinderen. Voor deze uitstapjes, waarbij kinderen in de auto vervoerd worden, zal per keer vooraf toestemming gevraagd worden aan de ouders.

Kinderen van 4 tot 12 jaar: Met de kinderen van de buitenschoolse opvang zullen we af en toe naar een speeltuin in de buurt gaan, als er minimaal 1 leidster op 6 kinderen mee is. Voor uitstapjes in de vakantieperiode, waarbij kinderen in de auto vervoerd

worden, zal per keer vooraf toestemming gevraagd worden. In dat geval zullen altijd minimaal 2 leidsters mee gaan, waarvan 1 met EHBO-diploma.

Eten en drinken

Van het eten en drinken wordt altijd een gezellig moment gemaakt. We beginnen met het 'Smakelijk Eten-lied' en eindigen met het 'Klaar Met Eten-lied' en bij het fruit en de thee worden ook tijdens het eten veel liedjes gezongen.

Bij Kool en Bosch geven we kinderen zo gezond mogelijk te eten en drinken. Om deze reden zorgen we voor onbespoten fruit en zoveel mogelijk biologische producten. Ons brood, melk, limonade (diksap) en het meeste broodbeleg is biologisch.

's Morgens krijgen de kinderen bij het fruit een beker limonade zonder (toegevoegde) suiker. Bij de lunch lichtbruin brood en een beker melk. Dan krijgt het kind eerst een hele hartige boterham, waarna een eventuele zoete boterham weer wordt gevolgd door een hartige. 's Middags drinken we kruidenthee met melk en een biscuitje. Kinderen tot 2 jaar krijgen in principe geen zoetheid op brood en bij de thee een cracker, rijstwafel of ontbijtkoek.

Voor de dagopvangkinderen zijn er 3 tafelmomenten op de dag. Het is belangrijk dat kinderen gedurende de dag genoeg drinken. De (minimaal) 3 bekers die ze op een dag krijgen, moeten zoveel mogelijk leeg gedronken worden. Dit is wel eens lastig. Kinderen die niet willen drinken, sporen we op een positieve manier aan om het toch te doen. Door het kind te prijzen als het een slok neemt, er een spelletje van te maken (wie 'm het eerst op heeft) of een liedje te zingen voor een lege beker. We proberen te vermijden dat het een machtsstrijd wordt. Deze wint het kind meestal en legt juist meer focus op het drinken. We proberen er iets leuks van te maken!

Wanneer een kind bepaalde voedingsmiddelen niet mag eten, dan houden we hier rekening mee. Als een kind speciale voeding nodig heeft, wordt dit in overleg door de ouders zelf meegebracht of door ons ingekocht. Dit is o.a. afhankelijk van de prijs en de houdbaarheid van het product.

Voor baby's geldt dat flesvoeding zelf meegebracht dient te worden, vanwege de diversiteit aan gebruikte soorten en de beperkte houdbaarheid ervan. Wanneer gestart wordt met bijvoeding, houden we een schema bij waarop we invullen wie wat mag. De meeste ouders hebben hun eigen ideeën over wat hun kind wel of niet mag en wanneer met een bepaald soort voeding gestart mag worden.

Slapen

De meeste baby's slapen vaker dan eens per dag. De grotere kinderen gaan rond 12.45 naar bed. Na de lunch worden de kinderen uitgekleeft en gaan de kleertjes in de mandjes. Er wordt gekeken of er geen poepluiers zijn en de knuffeltjes en speentjes worden bij elkaar gezocht. Daarna gaan de kinderen, met een paar tegelijk en onder begeleiding van een leidster, rustig aan naar de slaapkamer.

Als iedereen erin ligt, blijven er 1 of 2 leidsters bij en wordt de kinderen welterusten gewenst. Het licht gaat uit en er wordt alleen nog in fluisterton gepraat tegen de kinderen. Kinderen die moeilijk in slaap komen worden geholpen door er even bij te blijven, over hun rugje of gezicht te aaien of een liedje te zingen. Als kinderen steeds weer gaan staan of lawaai maken helpt het niet om boos te worden. Ze worden daar alleen maar actiever van. Ze worden met een rustige stem teruggelegd, verteld dat het nu slaaptijd is en dat ze lekker moeten blijven liggen. We blijven er even bij tot het kind de rust weer hervonden heeft.

Er blijft een leidster bij totdat de kinderen slapen, daarna wordt zo nu en dan bij de kinderen gekeken of iedereen nog slaapt. Aangezien veel ouders het prettig vinden om aan het einde van de dag te horen hoe lang het kind geslapen heeft die dag, wordt dit genoteerd op daglijsten.

Veilig slapen

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens kinderopvang overlijdt onder het beeld van wiegendood. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kan het risico beperken. Bij Kool en Bosch volgen we daarin de preventieadviezen van de Stichting Wiegendood.

Wat wij (samen met de ouders) kunnen doen om de veiligheid te bevorderen

- Er wordt aangeraden om de baby's volgens dezelfde routine als thuis te laten slapen omdat veranderingen daarin een risicoverhogend effect kunnen hebben. Daarbij kun je denken aan het geven van een speen, de aanwezigheid van de vertrouwde knuffel, etc. Zorg dus altijd dat deze 'attributen' aanwezig zijn bij Kool en Bosch.
- Gebruik geen spenenkoorden langer dan 10 centimeter.

- Ga bij gebruik van medicijnen na of het middel slaapverwekkende bijwerkingen heeft. Het gebruik van dergelijke middelen wordt afgeraden, omdat het baby's te diep laat slapen.
- Bij Kool en Bosch slapen kinderen onder een jaar bij voorkeur in een (goed passende, bij voorkeur van thuis meegenomen) trappelzak.
- De bedjes worden laag opgemaakt.
- In de slaapkamer wordt elk kwartier gekeken bij de slapers.
- In de slaapkamer is tussen 12.45 en 15.15, wanneer de peuters slapen, altijd een leidster bij de kinderen aanwezig. Bij 5 slapers of minder gaat de babyfoon aan en wordt minimaal elk halfuur even gekeken bij de slapers.

Buikslapen

Buikligging maakt het risico op wiegendood 4 tot 5 maal hoger dan gemiddeld. Wij leggen om die reden baby's bij Kool en Bosch niet op hun buik te slapen. Wilt u toch dat uw baby op de buik te slapen wordt gelegd, dan wordt dit schriftelijk vastgelegd, waarbij ook de reden voor buikligging wordt aangegeven. Overigens worden gezonde, ouder wordende baby's die zelf kiezen voor de buikligging en vlot om en om kunnen draaien niet steeds teruggedraaid.

Inbakeren

Als u uw kindje in overleg met consultatiebureau of kinderarts inbakert, kunnen wij dat bij Kool en Bosch ook doen. We zullen samen kijken naar uw inbakermethode en gebruikte materialen. Wij vragen schriftelijke toestemming van ouders die hun kindje ingebakerd willen hebben.

Enkele aandachtspunten:

- Een baby die niet in goede conditie is of koorts heeft mag niet worden ingebakerd.
- Inbakeren wordt over het algemeen na de vierde maand afgebouwd en wordt niet meer gedaan na de zesde maand i.v.m. toenemende veiligheidsrisico's.

Zindelijkheid

Op een dag krijgen niet-zindelijke kinderen ongeveer 3 keer een schone luier, op min of meer vaste tijden. Buiten deze tijden om wordt uiteraard gelet op poepluiers en volle plasluiers. Bij de baby's wordt voor het verschonen het dagritme van ieder kind aangehouden.

Zindelijke kinderen gaan naar de wc. wanneer ze 'moeten'. Voor sommige kinderen, die pas kort zindelijk zijn, werkt het beter zo nu en dan naar de wc. te worden gebracht. We leren de kinderen altijd hun handen te wassen als ze naar de wc. zijn geweest.

De meeste kinderen worden zindelijk tussen de 2 en 3,5 jaar. Kinderen geven vaak zelf aan dat ze toe zijn aan plassen en/of poepen op de wc. Ze willen bijvoorbeeld met papa en mama mee naar de wc, willen ook op de wc of het potje zitten, willen hun ontlasting zien, en willen kijken naar andere kinderen die 'het al kunnen'. Ook bij Kool en Bosch zien we bij verschillende kinderen deze interesse. We nemen deze kinderen af en toe mee naar de wc en laten ze kijken bij anderen. Ook gaan ze, als ze dat willen, zelf op de wc. zitten om te 'oefenen'. Van echte zindelijkheidsstraining is hier nog geen sprake.

Zindelijkheidsstraining begint over het algemeen altijd thuis. Thuis is het veilig en vertrouwd, het is namelijk erg spannend om dat allemaal zelf te moeten doen. Omdat het bij Kool en Bosch voor kinderen drukker is dan thuis komen ongelukjes in de beginperiode vaak voor. Het kind is meer afgeleid door alles wat er om hem heen gebeurt. Dat is heel normaal. Ook daarom is het van belang dat het kind het al behoorlijk onder de knie heeft voordat het bij Kool en Bosch zonder luier gaat lopen. Voor de beginperiode hanteren we in principe de regel dat het kind weer een luier aankrijgt, na meer dan 2 ongelukjes binnen korte tijd. Het is voor het kind frustrerend als het steeds mis gaat en ook voor de leidsters een hele belasting.

Hygiëne

Kinderen die op jonge leeftijd in een groep samenkomen, hebben een verhoogd risico om infectieziekten op te lopen. We vinden het daarom extra belangrijk dat leidsters en kinderen goed omgaan met hygiëne. Leidsters wassen uiteraard hun handen na het verschonen van een luier en ook voor het bereiden van eten. Het sanitair en de com-mode worden de gehele dag goed schoon gehouden. We leren de kinderen de handen te wassen als ze naar de wc zijn geweest en na het buitenspelen. De kleintjes krijgen hiervoor een washand.

Ook een goede luchtkwaliteit is belangrijk voor een gezonde omgeving. We beschikken over een CO²-meter, waarmee -volgens een schema- de luchtkwaliteit in alle vertrekken op verschillende tijdstippen wordt gemeten. Aan de hand daarvan kunnen we zien of er voldoende wordt geventileerd.

Een ziek kind

Wanneer een kind ziek is, mag het niet naar Kool en Bosch komen. De leidsters kunnen onvoldoende aandacht aan het kind besteden en bovendien is het voor een ziek kind veel te druk om in een groep te worden opgevangen. Een rustige omgeving en extra individuele aandacht zijn belangrijk voor een ziek kind.

De beslissing of een kind in de groep kan blijven wordt genomen door de leidster, na overleg met een leidinggevende. Hierbij staat het belang van het kind altijd voorop. Een ziek kind heeft extra aandacht en vaak ook extra verzorging nodig. Dit kunnen we bij Kool en Bosch niet bieden, zonder dat het ten koste gaat van de aandacht voor de andere kinderen.

Wanneer het kind wegens ziekte niet naar Kool en Bosch kan komen, laat de ouder dit voor 9.30 's morgens telefonisch aan een van de leidsters weten. De leidster zal vragen wat het kind onder de leden heeft, opdat andere ouders en/of de GGD eventueel ingelicht kunnen worden.

Als het kind ziek wordt bij Kool en Bosch, wordt met een van de ouders contact opgenomen, met de bedoeling om het kind zo snel mogelijk op te laten halen. Wij verwachten dan ook dat altijd 1 van de ouders bereikbaar is gedurende de tijd dat het kind bij Kool en Bosch is.

Een kind hoort thuis te blijven of moet worden opgehaald van Kool en Bosch, bij:

- Koorts (vanaf 38°C).
- Diarree, waterige ontlasting.
- Braken.
- Lusteloosheid, hongerig, moe en huilerig gedrag waaruit blijkt dat het kind iets onder de leden heeft.
- Overige aandoeningen, die qua verzorging of begeleiding een te hoge belasting vormen voor de leidsters of voor de groep.

Met betrekking tot infectieziekten hanteren wij de voorschriften van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Het inentingsschema

Kinderen die bij Kool en Bosch worden geplaatst zijn niet verplicht deel te nemen aan het Rijksvaccinatieprogramma. Wel onderschrijven we het belang van vaccinaties. Om

bij te houden of er niet-gevaccineerde kinderen komen, wordt bij het intake-gesprek gevraagd naar een kopie van de inentingskaart. Over de risico's van de aanwezigheid van een niet-gevaccineerd kind wordt overleg gepleegd met de GGD.

Ongevallen

Alle leidsters nemen tweejaarlijks deel aan de cursus 'Eerste Hulp Aan Kinderen'. Er zijn dus altijd meerdere leidsters aanwezig met kennis van EHBO. Tevens is er dagelijks een leidster aanwezig die de opleiding voor BedrijfsHulpVerlener (BHV) gevolgd heeft. Er zijn EHBO-benodigdheden aanwezig. De BHV'ers zijn verantwoordelijk voor de samenstelling van de EHBO-doos en de tijdige aanvulling van de inhoud. Na een ongeval worden uiteraard de ouders zo snel mogelijk op de hoogte gebracht. Indien nodig wordt contact opgenomen met een arts.

Kinderen met een handicap of ontwikkelingsachterstand

Kool en Bosch stelt zich in principe open voor kinderen met een handicap of achterstand. In zijn algemeenheid zijn alle kinderen met een handicap, die thuis door de ouders verzorgd kunnen worden, plaatsbaar. Plaatsing van kinderen met een handicap past binnen ons beleid omdat het kind-zijn voorop staat en niet de handicap. Ook denken wij dat het kind met een handicap zich kan optrekken aan de andere kinderen en door de omgang met een kind met een handicap krijgen de andere kinderen een realistisch beeld van de verschillen tussen mensen en leren daarmee rekening te houden.

Het kan gaan om kinderen met een verstandelijke of lichamelijke (motorische, zintuiglijke of organische) handicap of achterstand, of om kinderen met gedragsproblemen. Er wordt voor elk kind afzonderlijk bekeken of wij, uitgaande van de bestaande groepsgrootte en indeling van de ruimte, geschikte opvang kunnen bieden. Het bieden van reguliere opvang aan deze kinderen vormt de basis. Leidsters bieden in principe geen extra stimulering of specifieke therapie. Voor elk kind is wel tijdelijk extra aandacht mogelijk. Dit valt onder de 'normale opvang'.

Allergieën

Zodra bekend is dat een kind allergisch is, verwachten wij van de ouders zowel mondelinge als schriftelijke informatie over de soort allergie en de te volgen behandeling (bijv. een dieet). De leidsters zullen proberen om zoveel mogelijk het behandelbeleid

na te leven en de ouders te informeren wanneer dit op moeilijkheden stuit. Een goede en duidelijke communicatie over en weer is noodzakelijk.

Het toedienen van medicijnen

Wanneer het nodig is dat kinderen medicijnen toegediend krijgen tijdens hun verblijf bij Kool en Bosch, dienen ouders de dosering en de tijdstippen schriftelijk (d.m.v. de 'ouderverklaring medicijnverstrekking') door te geven aan de groepsleidsters. Overigens zal geen gevolg worden gegeven aan het verzoek om een kind gedurende de dag Paracetamol toe te dienen om daarmee koorts te onderdrukken. Ook mag een leidster geen injecties geven.

Doktersbezoek

Indien geen van de ouders beschikbaar is en de leidsters inschatten dat het kind medisch onderzocht moet worden, zal een huisarts van de praktijk van Janssen (Prins Mauritsstraat 2 te Baambrugge) worden ingeschakeld of, indien mogelijk, de eigen huisarts van het kind.

Vergoeding van kosten voor medische hulp

Alle medische kosten die worden gemaakt ten behoeve van een kind, komen voor rekening van de ouders. Als de situatie het toelaat zullen we altijd proberen de ouders te bereiken, voordat medische hulp ingeroepen wordt met de daaraan verbonden kosten.

Veiligheid en gezondheid

Om de veiligheid van de kinderen bij Kool en Bosch te waarborgen, wordt in de eerste plaats altijd goed toezicht gehouden en worden drukke, onoverzichtelijke spelsituaties voorkomen. Een veilige inrichting is noodzakelijk, maar komt nooit in de plaats van toezicht.

De inrichting van het gebouw voldoet aan de veiligheidseisen volgens de Wet Kinderopvang en de brandweer. Ook bij de keuze voor speelgoed en activiteiten wordt de veiligheid van de kinderen goed in de gaten gehouden.

Er is een veiligheids- en gezondheidsbeleid opgesteld, dat actueel gehouden wordt door een actieve houding van alle medewerkers. Een verbouwing, nieuw

spelmateriaal, een (bijna-)ongeval of nieuwe regelgeving vanuit de overheid, kunnen aanleidingen zijn om het beleid aan te passen. Ongevallen, bijvoorbeeld een kind dat struikelt over een losse stoeptegels, worden direct geregistreerd en waar nodig wordt actie ondernomen. Het speelgoed wordt door de leidsters regelmatig gecontroleerd op veiligheid. Speelgoed waarvan bijvoorbeeld stukjes afbreken of verf loslaat, wordt apart gezet ter reparatie of vervanging.

Op een plek waar kinderen spelen is het onmogelijk ongelukken helemaal te voorkomen. We hebben dan ook een uitgebreide EHBO-trommel en er is altijd een leidster aanwezig die beschikt over het certificaat Eerste Hulp Aan Kinderen.

Jaarlijks gaan 2 leidsters op een herhalingscursus BHV (BedrijfsHulpVerlening). Zij coördineren de ontruimingsoefeningen en zorgen er ook voor dat de kennis over ontruiming in geval van brand bij hun collega's up-to-date blijft. De aanwezige blusmiddelen en noodverlichtingen worden jaarlijks gecontroleerd en indien nodig vervangen.

Milieu

Wanneer we een bijdrage willen leveren aan een gezonde toekomst voor de generatie kinderen die we nu grootbrengen, is zorg voor het milieu noodzakelijk. Om die reden maken wij op diverse gebieden een milieubewuste keuze. We scheiden ons afval, en verstrekken informatie liever per internet of e-mail dan op papier. Maar ook de keuze voor biologische voedingsmiddelen is mede gebaseerd op milieuvriendelijke overwegingen.

Huisregels voor ouders

Buiten

- Auto's worden geparkeerd op de daartoe bestemde plaatsen.

Entree

- Jassen worden op de kapstok gehangen.
- Tassen van ouders blijven in de hal.
- Kinderwagens blijven bij voorkeur buiten en kunnen niet worden achtergelaten.

Speelruimten

- Er worden het hele jaar (over)sloffen gedragen door ouders en andere bezoekers.
- Kinderen dragen het hele jaar sloffen, behalve bij warm zomerweer.
- Traphekjes altijd sluiten.

Huishoudelijk

- Als uw kind een speen heeft voor het slapen, dient u deze zelf te reinigen en te vervangen.
- De zuigfles van uw kind koken wij niet uit.
- Doe bij voorkeur geen speldjes of elastiekjes in die steeds uitgaan, ivm inslikgevaar.
- Dagopvang: u kunt uw kind brengen tussen 8.00 en 9.30, tenzij u heeft doorgegeven dat uw kind later komt. Als uw kind alleen de ochtend komt, moet hij/zij uiterlijk om 13.15 opgehaald zijn. Aan het einde dag geldt dat u uiterlijk om 17.55 binnen bent zodat we om 18.00 kunnen afsluiten (of 18.30 voor ouders met ruimere opvangtijden).
- Peuterspeelzaal: Kinderen worden gebracht tussen 8.30 en 8.45 en weer gehaald tussen 11.45 en 12.00.

Voedselhygiëne

- Alle door ouders meegebrachte (gekoelde) voedingsmiddelen zoals borstvoeding, yoghurt of traktaties moeten gekoeld vervoerd worden. Bij aankomst worden deze voedingsmiddelen direct in de koelkast/vriezer gezet.
- Alle voedingsmiddelen die meegenomen worden naar Kool en Bosch dienen op hygiënische wijze bereid te zijn.
- Meegenomen producten altijd voorzien van naam en datum.
- Poedermelk wordt bij voorkeur aangeleverd in de originele verpakking en wordt na opening 1 maand door de leidsters gebruikt. U kunt ook afgepaste hoeveelheden poeder meebrengen, geen reeds aangemaakte melk.

Medicijnen

- Ouders vullen bij medicijngebruik een medicijnverklaring in waarin de frequentie, datum en wijze van gebruik wordt aangegeven. Leidsters vullen in wanneer er medicijnen toegediend zijn.
- Alle medicijnen worden in originele verpakking aangeleverd met ingesloten bijsluiters en houdbaarheidsdatum.
- Er worden alleen medicijnen verstrekt die eerder thuis ook al gegeven zijn.
- Pijnstillers of koortsverlagende medicijnen worden alleen op doktersadvies verstrekt.

De huisregels voor leidsters staan ter inzage bij Kool en Bosch.

PRAKTISCHE ZAKEN VOOR KOOL EN BOSCH-ouders

Adresgegevens

Kool en Bosch

Rijksstraatweg 43, 1396 JD Baambrugge, tel 0294 750 440

De Walvis

Holendrecht 29, 1391 VT Abcoude, tel 0294 28 63 61

Algemeen e-mailadres: info@koolenbosch.nl

Anna Kisman: anna@koolenbosch.nl

Corina Giesbers: corina@koolenbosch.nl

Website: www.koolenbosch.nl

Oudercommissie

Kool en Bosch heeft een oudercommissie, die 3 keer per jaar bijeenkomt.

Leden van de oudercommissie zijn:

- Anneliek Gerritsen, moeder van Xanthe en Wolke, buitenschoolse opvang
- *Vacature, dit is bekend gemaakt onder de ouders.*

Inschrijving voor een plaats bij Kool en Bosch

Inschrijving voor een plaats bij Kool en Bosch geschiedt door het inschrijfformulier op www.koolenbosch.nl in te vullen. Na inschrijving ontvangt u hiervan een bevestiging per e-mail. Wanneer uw kind niet direct geplaatst kan worden op de gewenste ingangsdatum, komt hij/zij op de wachtlijst. De wachttijd is afhankelijk van de gewenste plaatsingsdagen en de leeftijd van het kind. Broertjes en zusjes hebben voorrang op de wachtlijst.

Plaatsing

Wij plaatsen kinderen vanaf de leeftijd van 2 maanden. De plaatsingsovereenkomst wordt aangegaan met de ouders of verzorgers van het kind. In deze overeenkomst wordt o.a. het aantal dagdelen opvang per week vastgelegd, de prijs van de opvang,

betalingsvoorwaarden, opzeggen van de overeenkomst en andere rechten en plichten van aanbieder en afnemer van de kinderopvang. Voor het beëindigen van de overeenkomst geldt een **opzegtermijn van een maand**. Deze opzegtermijn geldt ook bij vermindering van het aantal plaatsingsdagdelen, wat wordt beschouwd als een gedeeltelijke opzegging.

Het kennismakingsgesprek

Het kennismakingsgesprek vindt plaats bij Kool en Bosch. De ouders krijgen hierdoor een indruk van de dagelijkse gang van zaken en hebben de gelegenheid hier vragen over te stellen. Het kennismakingsgesprek heeft tevens als doel de groepsleiding te voorzien van aanvullende informatie over het kind met betrekking tot eet- en slaapgewoonten, belangrijke telefoonnummers, medische gegevens, etc.

Openingstijden

Een standaard opvangdag voor de kinderen van 0 tot 4 jaar is tussen 8.00 en 18.00. We bieden de mogelijkheid de plaatsingsovereenkomst uit te breiden naar opvang vanaf 7.30 en/of tot 18.30.

Kinderen kunnen worden gebracht tussen 8.00 en 9.30 en weer worden gehaald tussen 16.30 en 18.00. Het is natuurlijk altijd mogelijk kinderen eerder op te halen. Wanneer de ouder dit aan ons heeft laten weten, zorgen we dat we aanwezig zijn (en niet juist uit wandelen zijn). Kinderen die een halve dag komen, kunnen worden gebracht of gehaald tussen 12.45 en 13.15. Overigens dienen de ouders ervoor te zorgen uiterlijk 5 minuten voor sluitingstijd aanwezig te zijn, zodat ze uiterlijk om 18.00 of 18.30 (afhankelijk van de plaatsingsovereenkomst) de deur uit zijn. Dit geldt eveneens tussen-de-middag om 13.15.

De peuterspeelzaal is geopend van 8.30 tot 12.00. Kinderen worden gebracht tussen 8.30 en 8.45 en weer opgehaald tussen 11.45 en 12.00.

In de schoolvakanties is er geen peuterspeelzaal. We volgen hierbij de schoolvakanties van Baambrugge. Dit zijn de schoolvakanties voor het jaar 2021:

- ma 22 t/m vrij 26 februari *voorjaarsvakantie*
- ma 3 mei t/m vrij 14 mei *meivakantie*
- ma 19 juli t/m vrij 27 augustus *zomervakantie*
- ma 18 t/m vrij 22 oktober *herfstvakantie*
- ma 20 t/m vrij 31 december *kerstvakantie*

Op grond van de CAO Kinderopvang is Kool en Bosch gesloten op de volgende feestdagen: nieuwjaarsdag, 2^e paasdag, koningsdag, bevrijdingsdag (eens in de 5 jaar: 2020, 2025, etc.) , hemelvaartsdag, 2^e pinksterdag, 1^e en 2^e kerstdag.

Kosten

De kosten van de plaats voor uw kind worden het gehele jaar doorberekend, ook tijdens vakantie of ziekte van uw kind en op sluitingsdagen van Kool en Bosch. Gemiste dagen door ziekte of vakantie kunnen onder bepaalde voorwaarden geruild worden met een dag in de 2 weken ervoor of in de 2 weken erna. Er dient een plaats vrij te zijn op de gewenste dag en de te ruilen dag dient minimaal 24 uur voor aanvang te zijn afgezegd.

Alle hieronder genoemde prijzen gelden voor het jaar 2021 en zijn gebaseerd op automatische incasso, waarvoor een korting geldt van 1%. De genoemde bedragen gelden voor opvang tussen 8.00 en 18.00 uur. Voor verlenging naar 7.30 en/of 18.30 uur geldt hetzelfde uurtarief.

De kosten zijn afhankelijk van het aantal vaste plaatsingsdagen dat u afneemt.

bij minder dan 2 vaste dagen of 4 dagdelen per week

- voor 1 dag per week € 387,89 per maand
- voor 1 dagdeel (ochtend of middag) per week € 193,95 per maand
- uurtarief € 8,95

bij minimaal 2 vaste dagen of 4 dagdelen per week

- voor 1 dag per week € 381,11 per maand
- voor 1 dagdeel (ochtend of middag) per week € 190,56 per maand
- uurtarief € 8,79

bij minimaal 3 vaste dagen of 6 dagdelen per week

- voor 1 dag per week € 374,32 per maand
- voor 1 dagdeel (ochtend of middag) per week € 187,16 per maand
- uurtarief € 8,64

bij minimaal 4 vaste dagen of 8 dagdelen per week

- voor 1 dag per week € 367,53 per maand
- voor 1 dagdeel (ochtend of middag) per week € 183,76 per maand
- uurtarief € 8,48

De prijs voor een extra dag is € 91,67 en voor een halve dag € 45,84.

Het uurtarief voor **buitenschoolse opvang** bij Kool en Bosch bedraagt € 7,69. De kosten per maand zijn o.a. afhankelijk van de eindtijd van de basisschool. De buitenschoolse opvang is op maandag, dinsdag en donderdag geopend tot 18.30 en op woensdag en vrijdag tot 18.00. Wanneer uw kind wordt geplaatst bij de buitenschoolse opvang, neemt u opvang af in 40 schoolweken en in minimaal 6 vakantieweken (hele dagen opvang). U ontvangt een factuur voor het aantal korte, lange en/of vakantiedagen dat in die maand valt of u kunt kiezen voor een maandelijkse factuur voor 1/12 van het jaarbedrag. Voordeel van de laatste optie is dat u maandelijks een vast bedrag betaalt.

Het maandbedrag voor **peuterspeelzaal** is voor 1 ochtend (8.00 tot 12.00) per week in 40 weken per jaar € 116,03. Dit bedrag wordt 12 maanden per jaar in rekening gebracht, omdat de schoolvakanties er al in verrekend zijn.

Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag kan bij de gemeente een vergoeding worden aangevraagd. Hiervoor vullen de ouders het bij ons aan te vragen formulier 'geen recht op kinderopvangtoeslag' in en leveren een inkomensverklaring van de belastingdienst aan. Plaatsing is in dat geval voor minimaal 2 ochtenden per week. Met aftrek van de bijdrage vanuit de gemeente, geldt onderstaande ouderbijdrage voor 2 ochtenden per week (12 maanden per jaar).

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 0 - € 20.302 is het maandbedrag € 25.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 20.303 - € 31.214 is dit € 27.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 31.215 - € 42.953 is dit € 38.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 42.954 - € 58.423 is dit € 50.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 58.424 - € 83.979 is dit € 74.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen van € 83.980 - € 116.371 is dit € 114.

Bij een gezamenlijk bruto jaarinkomen vanaf € 116.372 is dit € 148.

Factuur per maand

Aan het begin van iedere maand ontvangt u een factuur, die voor de 15^e dient te worden voldaan. Het is mogelijk te machtigen tot automatische incasso. De kosten worden dan omstreeks de 15^e van de maand afgeschreven en u ontvangt een korting op het maandbedrag van 1%.

Jaarlijkse prijsaanpassing

In verband met voortdurende kostenstijgingen en loonsverhogingen, worden onze prijzen jaarlijks per 1 januari verhoogd met maximaal 10 procent. Over deze prijsverhoging wordt u voor 1 november in het voorafgaande jaar geïnformeerd.

Kinderopvangtoeslag

Wanneer beide ouders werken, komt u in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. Dit kunt u aanvragen via www.toeslagen.nl. Op deze website kunt u ook een proefberekening maken. Kinderopvangtoeslag dient binnen 3 maanden na aanvang van de opvang worden aangevraagd.

Wisselen van dagen of een extra dag(deel)

Kinderen worden geplaatst op vaste dagen. Deze dagen houden wij gereserveerd, ook als een kind door ziekte of vakantie afwezig is. Toch bieden we onder de navolgende voorwaarden de –beperkte- mogelijkheid om van dag te ruilen:

- Afwezigheid van het kind is minimaal 24 uur voor aanvang van de te ruilen opvangdag doorgegeven.
- Op de dag waarnaar wordt geruild, dient ruimte te zijn voor een extra kind. Houd er rekening mee dat dit lang niet altijd het geval is.
- Er kan worden geruild met een dag in dezelfde week óf in de twee weken ervoor óf in de twee weken erna. Wanneer geen plaats is op de gewenste dag, blijft de ruildag **niet** staan.
- In de CAO Kinderopvang is bepaald dat personeel in de kinderopvang vrij is met behoud van salaris op nieuwjaarsdag, tweede paasdag, koningsdag, bevrijdingsdag (eens per 5 jaar), hemelvaartsdag, tweede pinksterdag, eerste kerstdag en tweede kerstdag. Deze sluitingsdagen worden niet geruild.
- Het wisselen van dagen gebeurt in overleg met een leidster. In de agenda van de betreffende groep kan zij zien of ruilen mogelijk is. In het belang van de groep kan ervoor gekozen worden geen extra kinderen in te plannen, ook wanneer minder dan het maximum aantal kinderen aanwezig is. Bijvoorbeeld wanneer een nieuw kind komt wennen of wanneer de vaste leidster afwezig is en met een invalkracht wordt gewerkt.

Ook is het mogelijk een extra dag(deel) af te nemen, mits er ruimte is op de gewenste dag.

Privacy

Gegevens van kinderen, ouders en leidsters worden niet zonder toestemming van de betrokken personen aan derden doorgegeven. Het privacybeleid van De Walvis ontvangt u bij aanvang van de opvang bij Kool en Bosch.

Verzekering

Kool en Bosch heeft voor de kinderen een collectieve wettelijke aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. Deze verzekeringen bieden alleen dekking in de tijd dat uw kind aan onze zorg is toevertrouwd.

Klachten

De Walvis bv, waar Kool en Bosch onderdeel van uitmaakt, heeft in het kader van de Wet Kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld voor de afhandeling van klachten over een gedraging van de houder (De Walvis) of een bij de houder werkzame persoon jegens een ouder of kind of over de overeenkomst tussen de houder en de ouder.

Wanneer u een klacht heeft over Kool en Bosch of over een van onze medewerkers, kunt u proberen het probleem op te lossen met de betrokken personen of u kunt zich direct richten tot Anna Kisman, directeur van de Walvis.

Wanneer er sprake is van een conflict tussen ouders en leidsters of ouders onderling, zullen wij ons best doen dit op te lossen naar ieders tevredenheid. Voor geen enkel probleem bestaat een standaardoplossing. Uitgangspunt bij het zoeken naar een oplossing is altijd in de eerste plaats het belang van de kinderen die erbij betrokken zijn.

Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan schriftelijk een klacht worden ingediend. Deze klacht zal zorgvuldig worden onderzocht. De ouder wordt daarbij zoveel mogelijk op de hoogte gehouden van de voortgang van de behandeling. Rekening houdend met de aard van de klacht, zal deze zo spoedig mogelijk –uiterlijk 6 weken na indiening bij de houder- worden afgehandeld. De ouder ontvangt een schriftelijk en met redenen omkleed oordeel op de klacht, waarin een concrete termijn wordt gesteld waarbinnen eventuele maatregelen zullen zijn gerealiseerd.

Indien de interne klachtafhandeling niet heeft geleid tot een bevredigende oplossing of uitkomst, heeft de ouder de mogelijkheid zich te wenden tot de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Met ingang van 2016 zijn alle organisaties voor kinderopvang en peuterspeelzalen aangesloten bij deze commissie. Op de website www.degeschillencommissie.nl kan een klacht online worden ingediend. U vindt hier ook het reglement en informatie over de klachtenprocedure.